

Prof. Dr. İlhan Helvacı

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Borçlar Hukuku - Genel Hükümler - 19. Hafta - 2. Ders - 25.04.2024

Zararın İspatı

İki tane cümlemiz var tazminatla ilgili olarak. Onları tamamlayalım. Bunlardan bir tanesi şu: Önce zararı ispat ediyoruz. Haksız fiillerde de böyle, borca aykırı davranışta da böyle.

TBK m. 50'yi tekrar hatırlatayım:

“Zarar gören, zararını ... ispat yükü altındadır.

Uğranılan zararın miktarı tam olarak ispat edilemiyorsa hâkim, olayların olağan akışını ve zarar görenin aldığı önlemleri göz önünde tutarak, zararın miktarını hakkaniyete uygun olarak belirler.”

TBK m. 50'yi TBK m. 114/f. 2'ye dayanarak kıyasen borca aykırılık hallerine de uyguluyoruz dedik.

Alacaklı zararının gerçek miktarını ispat etmekle yükümlüdür. Ancak ispat edemeyecek olursa bu zararın miktarını belirlemek hâkime kalıyor. O da somut olaydaki bütün şartları değerlendiriyor ve hakkaniyete göre bir karar veriyor.

Zarar Tazminatın Üst Sınırını Oluşturur

Önce zararı ve gerçek miktarını ispat ediyoruz. Zararın gerçek miktarını ispat edemezsek hâkim takdir ediyor. Arkasından tazminata geldiğimizde hâkimin şimdi atacağı ikinci adım var. Artık tazminat miktarına hükmedecek.

Tazminat miktarında bizim için en temel kural nedir, tazminatın üst sınırını oluşturan nedir? Zarar miktarıdır. Tazminatın üst sınırını zarar oluşturuyor. Zararı aşan bir tazminata hükmedilemez.

Tazminat zararla eşit olabilir ama zararın altında olması da muhtemeldir. Örneğin hafif kusurlu bir borçluyla karşı karşıyaysak, örneğin hafif kusurlu bir haksız fiil faili ile karşı karşıyaysak. Çünkü kanun koyucu ne diyor, kusurun derecesi tazminatın takdirinde önem arz eder diyor.

Manevi Zarar ve Manevi Tazminat

Bir de neden bahsetmedim demiştim? Manevi zarardan bahsetmedim demiştim. Bütün anlattığımız örneklerde borca aykırı davranışlarda hep maddi zararın giderileceğinden söz ettik. Bu maddi zarar bakımından çeşitli tarifler verdik. Bunun adı müspet zarardır dedik, olumlu zarardır dedik. Bu olumlu zarar karşımıza fiili zarar olarak çıkabilir, yoksun kalınan kâr olarak çıkabilir dedik.

Manevi zarardan hiç söz etmedik. Şimdi acaba “*Borca aykırı davranıştan ötürü alacaklı bir elem, keder, acı, ıstırap duydum. Çok üzüntü duydum.*” diyebilir mi? “*Bu uğradığım manevi zararın giderilmesi gerekiyor.*” diyebilir mi? Yoksa borca aykırı davranışın bir manevi zarara ve bir manevi tazminata sebebiyet verebilmesi için borca aykırı davranışın, alacaklının kişilik haklarını ihlal etmesi mi gerekiyor?

Borca aykırılıkta evet borca aykırı davranış sizi üzmüş olabilir. Alacaklıyı üzmüş olabilir, hayal kırıklığına uğratmış olabilir. Evet uğraştırmış olabilir, davalar açmış olabilirsiniz ama borca aykırı davranış kişilik haklarını ihlal etmediği müddetçe bir manevi zararın giderilmesini talep edemezsiniz. Borca aykırı davranış kişilik haklarını ihlal etmediği müddetçe ve bir manevi zarara neden olmadıkça bir manevi tazminat talep edemezsiniz. Borçlar Kanunumuzun yine kıyasen uygulayacağımız hükümlerini hatırlayalım. Bunlardan bir tanesi Borçlar Kanunundaki 58. madde fıkra 1:

“Kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir.”

Bir başka hüküm nerede? Beden bütünlüğünün ihlalinde, 56. madde:

“Hâkim, bir kimsenin bedensel bütünlüğünün zedelenmesi durumunda, olayın özelliklerini göz önünde tutarak, zarar görene uygun bir miktar paranın manevi tazminat olarak ödenmesine karar verebilir.”

56 fıkrayı 2’yi de hatırlamanız lazım:

“Ağır bedensel zarar veya ölüm hâlinde, zarar görenin veya ölenin yakınlarına da manevi tazminat olarak uygun bir miktar paranın ödenmesine karar verilebilir.”

Yani borca aykırı davranış ne olmalıdır? Kişilik haklarını ihlal etmelidir, kişilik haklarını ihlal ederek kişiye ne yapmalıdır? Onun elem, keder, acı, ıstırap duymasına neden olmalıdır. Ancak bu takdirde kişi manevi zararın giderilmesini isteyebilir. Örneğin bir ameliyatı yapan hekim, tıp biliminin gereklerine uygun davranmamıştır. Borca aykırı davranmıştır. O nedenle hastanın uğradığı bir beden bütünlüğünün ihlali söz konusudur. Ameliyattaki hata nedeniyle kişinin kolu kesilmiştir veya bacağı kesilmiştir. O beden bütünlüğünün ihlalinin getirdiği bir manevi zarar söz konusu olabilir. O manevi zararın giderilmesi gerekebilir.

Enteresan bir Yargıtay kararı var, elinizin altında bulunmasında, bakmanızda fayda var diye düşünüyorum ben. Bir düğünde bir video çekimi için anlaşmış gelin adayıyla damat adayını, bir fotoğrafçıyla. O fotoğrafçı düğüne gelip video çekimini yapmamış. Uğranılan zarar manevi zarardır. Bu manevi zararın giderilmesi gerçekten de talep edilebilir mi, onun borca aykırı davranışı bu karı kocanın acaba ruh bütünlüklerini ihlal etmiş midir? Etmıştır diye düşünmek gerekir değil mi?

Bir seyahat şirketiyle sözleşme yapmışsınız. Diyor ki, “*Siz yılbaşını filanca beş yıldızlı otelde, şu, şu, şu etkinliklerle beraber geçireceksiniz.*” Oysa siz vizeniz olmadığı için ülkeye

giriş yapamıyorsunuz, ama vize alma yükümlülüğü de seyahat şirketinde. Siz 31 Aralık gecesini havaalanında, koltuklarda uyuyarak geçiriyorsunuz. Ertesi gün Türkiye'ye dönüyorsunuz. Nasıl geliyor kulağa? Manevi zarar isteyebilir misiniz? Siz düşünceksiniz, gelecekte hâkim olacak olan sizlersiniz, ben değilim! (*Hoca bir taraftan da manevi zarara hükmedilmesi gerektiği hususunda başını sallar ve tebessüm eder*).

Bir yakınınızı kaybettiniz. O yakınınızın cenaze töreni için birtakım dualar okunması için hocaları davet ettiniz. İnsanlar aç kalmasın diye yemek ikram edilmesi için birisiyle sözleşme yaptınız. Tam defin töreni esnasındasınız ne yemek var ne hoca var. Hiçbir şey yok. Siz gelen tüm misafirlere karşı küçük düştünüz mü, ruh bütünlüğünüz ihlal edildi mi? Siz karar vereceksiniz ben değil! (*Hoca bir taraftan da manevi zarara hükmedilmesi gerektiği hususunda başını sallar ve tebessüm eder*).

Peki, manevi zararı da bu şekilde geride bıraktığımızı göre yavaş yavaş nereye geliyoruz, sorumsuzluk anlaşmalarına geliyoruz.

Sorumsuzluk Anlaşmaları

Sorumsuzluk anlaşmaları bizim derslerimizde birçok kez yer verdiğimiz kavramlardan bir tanesidir. Bir defa böyle bir anlaşma nerede düzenlenmiş? Borçlar Kanunu m. 115'te düzenlenmiş. TBK m. 115'e göre:

“Borçlunun ağır kusurundan sorumlu olmayacağına ilişkin önceden yapılan anlaşma kesin olarak hükümsüzdür.”

Şimdi bizim hangi noktaya eğilmemiz lazım? Zaman noktasına eğilmemiz lazım. Bundan kastımız şu. Anlaşmanın borca aykırı davranıştan önce olması lazım, borca aykırı davranıştan önce böyle bir anlaşma yapılırsa biz buna sorumsuzluk anlaşması diyoruz.

Borçtan İbra ve Sulh Sözleşmeleri

Borca aykırı davranıştan önce borçlunun sorumsuz olacağına dair anlaşmaya biz sorumsuzluk anlaşması diyoruz.

Borca aykırı davranıştan sonra böyle bir anlaşma yapılabilir mi? Zarar ortaya çıkmış acaba taraflar zararın miktarını kendi aralarında sulhen belirleyebilirler mi. Elbette. Ya da taraflardan alacaklı borçluyu borcundan ibra edebilir mi? Edebilir.

Borca aykırı davranıştan sonra yapılan anlaşma borçluyu tazminat ödeme borcundan tümüyle veya kısmen kurtaran bir anlaşma ise bu bir ibra sözleşmesidir. Yani alacaklı diyor ki *“Ey borçlu senin bana 2.000 TL tazminat ödeme borcun doğdu ama ben seni bu borcundan ibra ediyorum. Kabul ediyor musun?”* Borçlu da diyor ki *“Evet kabul ediyorum.”* Bu ifadeler bir ibra sözleşmesi yaratır, değil mi?

Veya taraflar arasında ne var? Bir tartışma var. Alacaklı diyor ki *“Uğradığım zarar 1.000.000 TL.”* Borçlu da diyor *“Hayır uğradığım zarar 700.000 TL.”* Taraflar bu noktada beraberce uyuşmazlığı bir sulh ile çözüme kavuşturuyorlar. Diyorlar ki, *“Evet, 1.000.000 lira*

da değil, 700.000 lira da değil, tazminatın sulh için mutabık kaldığımız miktarı 800.000 liradır.” diyorlar. Bu da bir sulh anlaşmasıdır.

Sorumsuzluk Anlaşmalarının Türleri

Şimdi sorumsuzluk anlaşmalarındayız. Sorumsuzluk anlaşmalarında 115. maddede yazıyor. 115. maddenin lafzından bir gelelim bakalım. Siz şöyle bir sözleşme hayal edebilir misiniz?

- “*Borçlu kastından sorumlu değildir.*”
- “*Borçlu ağır ihmalden sorumlu değildir.*”
- “*Borçlu ağır kusurundan sorumlu değildir.*”

Böyle bir sözleşmenin yapılabilmesi ya da böylesine hükümlerin alacaklı tarafından kabul edilebilmesi ihtimali var mı? Yani borçlu bu kadar açık bir şekilde bunları yazmaya cesaret edebilir mi? Herhalde kolay kolay cesaret edemese gerekir. O cesaret etse de herhalde alacaklı bunları kabul etmez, değil mi?

Ama şu cümle herhalde yazılabilir;

- “*Borçlu hiçbir kusurundan sorumlu değildir.*” Ya da
- “*Borçlu borca aykırı davranışlarından sorumlu değildir.*”

Böyle bir cümle alacaklı tarafından kabul edilebilir. Ama bizim Borçlar Kanunumuz ne diyor? Bizim Borçlar Kanunumuz diyor ki:

“Borçlunun ağır kusurundan sorumlu olmayacağına ilişkin önceden yapılan anlaşma kesin olarak hükümsüzdür.”

Peki, o zaman bu fıkranın zıt anlamından, mefhumu muhalifinden biz neyi çıkarıyoruz? O zaman borçlunun hafif kusurundan sorumlu olmayacağına dair bir anlaşma yapılabilir mi? Yapılabilir gerçekten de. Borçlunun hafif kusurundan ortaya çıkacak zararlardan sorumlu olmayacağına dair bir anlaşma yapılabilir. Ama onun da çeşitli sınırları var mı? Var az sonra söyleyeceğiz.

Şimdi gelelim şu noktaya. Biz sorumsuzluk anlaşmalarını sadece ve sadece böyle tek bir cümle olarak görmeyiz. Sorumsuzluk anlaşmalarında daima “*Borçlu borca aykırı davranışından sorumluluk altında olmayacaktır.*” gibi bir ifade görmeyiz. Bazen de tazminatın miktarı sınırlandırılır. “*Tazminatın üst sınırı şu kadar olacaktır.*” denir. “*Borçlunun sorumluluğunun üst sınırı şu kadar olacaktır.*” denir.

Bazen de borçlunun sorumluluğunu sağlamaya yönelik şartlar ağırlaştırılabilir. Biz size açıkladık borca aykırı davranıştan sorumluluğunun şartlarını, o sorumluluğun dışında alacaklıya başka ağır şartlar da dayatılabilir. Alacaklıya “*Sen borçluyu borca aykırı davranışından sorumlu kılmak istiyorsan ayrıca şu, şu ve şu şartları da gerçekleştirilmelisin, bunları da ispat etmelisin.*” denilebilir.

Hem bu son durumu hem de diğer tüm açıklamaları kapsayacak şu örneği verelim. Satıcı alıcıya şu hükmü dayatmış alıcı da kabul etmek zorunda kalmış olabilir:

“Madde 1

Satıcı, ürettiği kimyasal maddenin ayıpları nedeniyle ortaya çıkan dolaylı zararlardan (örneğin alıcının üçüncü kişilere ödediği tazminatlardan ve cezai şartlardan) sorumlu değildir.

Madde 2

Satıcının ürünün alıcıya doğrudan doğruya verdiği zararlardan sorumlu tutulabilmesi için aşağıdaki (a) ve (b) şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekir:

a. Alıcının Amerika Birleşik Devletleri’ndeki Harvard Üniversitesi’ndeki, Almanya’daki Hamburg Üniversitesi’ndeki ve Japonya’daki Osaka Üniversitesi’ndeki teknik üniversitelerin kimya laboratuvarlarında masrafları kendisine ait olmak üzere (x), (y), (z) testlerini yaptırması şarttır.

b. Satıcı, ancak tüm üniversitelerin tüm testlerinin sonuçlarının birbiriyle aynı olması halinde sorumlu kılınabilecektir.”

Madde 3

Satıcının sorumluluğu her durumda alıcının satın ve teslim aldığı ton başına 100.000 USD ile sınırlıdır.”

Madde 1 tipik bir sorumsuzluk anlaşması. Madde 2 sorumluluğun şartlarını ağırlaştırıcı bir anlaşma. Madde 3 ise sorumluluğu sınırlandıran bir anlaşma. Her üçü bakımından da TBK m. 115’teki ağır kusur sınırlaması geçerlidir.

Kısacası borçlunun sorumluluğunu ortadan kaldıran anlaşmaların yanı sıra borçlunun sorumluluğunu sınırlandıran ya da borçlunun sorumlu tutabilmesi için alacaklının ilave birtakım şartları gerçekleştirmesi gerektiğini gösteren böylesine anlaşmalar TBK m. 115’in önceden yapılan ağır kusurdan sorumsuzluk anlaşmaları geçersizdir yönündeki hükmüne tabi olacaktır.

Ağır Kusur ve Hafif Kusur Ayrımı

Ağır kusur türleri: Kast ve ağır ihmal.

Kastta da iki türden söz ediyoruz: Doğrudan doğruya kast ve ihtimali (dolaylı) kast.

Doğrudan kast: yani borca aykırı sonucu öngörmek ve istemek.

Dolaylı Kast: Borçlunun borca aykırı sonucu öngörmesi ve fakat bunu istemiyor olması ama yine de göze alması, “*Olursa olsun.*” cümlesini kurmasıdır. Latince tabiriyle *dolus eventualis*’tir.

Doğrudan doğruya kast da dolaylı kast da ağır kusurdur.

Bir başka ağır kusur tipi nedir? Ağır ihmaldir. Ağır ihmalde ne ile karşı karşıyayızdır? Ağır ihmal, herhangi bir kişinin alması gereken en basit tedbiri dahi almamaktır. Böyle borca aykırı davranışın ortaya çıkmaması için dikkatli ve tedbirli bir şahsın alması gereken tedbirleri almamak ise hafif ihmaldir.

Sulh ve İbra Sözleşmesinde Kusurun Ağırlığının Bir Önemi Yoktur

Şimdi devam edecek olursak bir hususa daha işaret etmekte fayda var. Sulh veya ibra sözleşmesinde borçlunun ağır kusurlu veya hafif kusurlu olması herhangi bir önem arz etmiyor. Borçlunun ağır kusurlu olması veya hafif kusurlu olması sorumsuzluk anlaşmasının geçerli olup olmayacağı bakımından önem arz ediyor, değil mi?

Sorumluluk Anlaşmalarına İlişkin Bazı Özel Hükümler

Şimdi bu 115. maddeyle ilgili olarak m. 214 fıkra 3'e bakmakta fayda var. Madde 221'e bakmakta fayda var. Yani ben öğrenci olsam bu 115. maddenin altına 221. maddeyi yazarım.

Borçlar Kanunumuzda. "2. Sorumsuzluk anlaşması" kenar başlığını taşıyan bir hüküm var satım sözleşmesinde. TBK m. 221.

"Satıcı satılanı ayıplı olarak devretmekte ağır kusurlu ise, ayıptan sorumluluğunu kaldıran veya sınırlayan her anlaşma kesin olarak hükümsüzdür."

Bir başka hüküm 214 fıkra 3'te var. Satım sözleşmesinde zapta karşı tekeffül hükümlerini okuyacaksınız gelecek sene. Orada hocalarınız mutlaka söyleyecekler:

"Satıcı, üçüncü kişinin hakkını gizlemişse, sorumluluğunu kaldırma veya sınırlama konusunda yapılmış olan anlaşma kesin olarak hükümsüzdür."

Yani örneğin size bir mal satılmış, arkasından bir başka şahıs o malın kendisine ait olduğu iddiasında ve gerçekten de o mal bir gün elinizden alınacak. Çünkü gerçek maliki tarafından size satılmamış. Malın mülkiyetini iktisap edememişsiniz.

Satıcı üçüncü kişinin hakkını gizlemişse sorumluluğunu kaldırmak veya sınırlama konusunda yapılmış olan anlaşma kesin olarak hükümsüzdür diyor TBK m. 214/f. 3.

Bu noktada kusurun türünden bağımsız şekilde kaleme alınan TBK m. 578/f. 2 ve TBK m. 579/f. son hükümleri de unutulmamalıdır.

Kısmi Hükümsüzlük - TBK m. 27/f. 2'nin Uygulanması TMK m. 2'ye Aykırı Olur

Devam ediyoruz, kısmi hükümsüzlüğü hatırlayacaksınız. Taraflar arasında 20 sayfalık sözleşme yapılmış. Bir maddesi sorumsuzluk anlaşmasına ilişkinmiş. "Borçlu ağır kusurundan sorumlu değildir." diyor. "Kastından sorumlu değildir." diyor. Ama biz biliyoruz ki bu kastından sorumlu değildir cümlesi, ağır kusurundan sorumlu değildir cümlesi kesin hükümsüz ama 20 sayfalık sözleşmenin bir maddesi kesin hükümsüz. Geri kalan maddeleri, geri kalan 20 sayfadaki örneğin 120 tane madde geçerli mi? Elbette.

Kısmi bir hükümsüzlük söz konusu, geri kalan hükümler geçerli. Peki, acaba borçlu şimdi şu cümleyi kurabilmeli mi? “Ben bu sorumsuzluk anlaşmasının geçersiz olduğunu bilseydim bu sözleşmeye taraf olmazdım. Bu sözleşmeye taraf olmazdım, bu sözleşme kesin hükümsüzdür!” Ne dersiniz? “Bu cümleyi kurabilir.” diyenler? “Hocam insaf, bu cümleyi kuramaz, bu cümle Medeni Kanun madde 2’ye aykırı olur.” diyenler? Medeni Kanun madde 2’ye aykırı olur diyenler haklı.

Eğer biz borçlunun bu farazi iradesine gerçekten de böyle bir anlam yükleyecek olursak o zaman sözleşmeyi kesin hükümsüzlük yaptırımına maruz bırakırız. Borçlu yine tamamen sorumluluktan kurtulur. “Madem sözleşme geçersizdir borç doğmamıştır. Borç doğmadıysa borçlunun sorumluluğu söz konusu olmaz!” sonucuna varılır ki böyle bir sonuç kabul edilemez.

Biz Borçlar Kanunu m. 27/f. 2’nin amacına aykırı şekilde kullanılmasına müsaade edemeyiz. Dolayısıyla da diyeceğiz ki bu sözleşme, geri kalan hükümleri ile ayakta kalmaya devam edecek; borçlu m. 27/f. 2’den yararlanmak imkânına sahip olamayacak diyoruz.

Hafif Kusurdan Sorumsuzluk Anlaşmalarının Sınırları

Yavaş yavaş şu sınırlamalara geleceğim. Yani hafif kusurdan sorumsuzluğun da sınırlamaları var. Hafif kusurdan sorumsuzluğun sınırlamaları 115. maddenin ikinci ve üçüncü fıkrasında düzenlenmiş.

a-) Hizmet Sözleşmeleri Açısından

115 maddeden ikinci fıkrası biraz böyle tartışmalara sebebiyet verecek şekilde kaleme alınmış bir hüküm. Biz de o tartışmalara işaret edeceğiz ama çabucak geçeceğiz. Hüküm şöyle:

“Borçlunun alacaklı ile hizmet sözleşmesinden kaynaklanan herhangi bir borç sebebiyle sorumlu olmayacağına ilişkin olarak önceden yaptığı her türlü anlaşma kesin olarak hükümsüzdür.”

Yani artık kanun koyucunun neye de tahammülü yok? Hafif kusurdan sorumsuzluğa da tahammülü yok. Hangi akitlerde? Hizmet sözleşmesinde. Şimdi acaba kanun koyucunun muradı işçi lehine bir sorumsuzluk anlaşmasına dahi müsaade etmemek yönünde miydi yoksa sadece ve sadece işveren lehine bir anlaşmaya müsaade etmemek yönünde mi olsa gerekirdi, ne dersiniz?

Şimdi hukuk düzeninde her zaman biliyorsunuz güçlüye karşı zayıfı koruma eğilimindeyiz. İşverene karşı işçiyi koruma eğilimindeyiz. Tacirlere karşı tüketicileri koruma eğilimindeyiz değil mi? Güçlünün karşısında zayıfı koruma eğilimindeyiz. Dolayısıyla doktrindeki bazı yazarlar haklı olarak diyorlar ki bu hükümde bir örtülü boşluk var. Bu hükmünün amacı bu olamaz. İşveren lehine sorumsuzluk anlaşmasında hafif kusurundan sorumlu olmayacağına dair anlaşma kesin hükümsüzdür. İşçi lehine bir sorumsuzluk anlaşması varsa o zaman onun hafif kusurundan sorumlu olmayacağına dair anlaşma geçerli olmalıdır diyorlar.

Gerçekten de şöyle düşünmek lazım. İşçi o hizmet sözleşmesinin kurulmasının yarattığı baskı esnasında işverenin her türlü dayatacağı hükme razı olmak eğilimindedir.

Bu görüşe göre işverenin hafif kusurundan sorumlu olmayacağına dair anlaşma ne olmalıdır? Kesin hükümsüz olmalıdır. İşçinin hafif kusurundan sorumlu olmayacağına dair bir anlaşmanın ise kesin hükümsüz olmasını gerektirecek bir durum yoktur.

Ama siz Borçlar Kanunu m. 115 fıkra 2'yi böyle tam manasıyla sırtınızı lafza yaslayıp *“Hocam metin bunu söylüyor. İşveren bakımından da geçersizdir, işçi bakımından da geçersizdir.”* görüşünü savunabilirsiniz. Öbür görüş burada bir örtülü boşluk iddiasını gerçekten de ileri sürmek zorunda kalıyor.

b-) Uzmanlığı Gerektiren ve İcrası İçin İzin Gereken Meslek, Hizmet ve Sanatlar Bakımından

İkinci fıkradan sonra geliyoruz ikinci istisnaya yani üçüncü fıkraya. Üçüncü fıkra da diyor ki; ben kanun koyucu olarak hafif kusurdan sorumsuzluğa müsaade ettim ama buna ikinci bir sınır daha çiziyorum. O da nedir? Eğer diyor uzmanlığı gerektiren bir meslek söz konusuysa, bir hizmet söz konusuysa bir sanat söz konusuysa ve bu meslek, bu sanat kanun ya da yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütülebiliyorsa, borçlunun hafif kusurundan sorumlu olmayacağına ilişkin önceden yapılan anlaşma kesin hükümsüzdür. Yani iki tane şartımız var. Bir tanesi, uzmanlığı gerektiren bir meslek konusu olmalı, bir hizmet söz konusu olmalı, bir sanat söz konusu olmalı ve bu meslek, bu sanat bu hizmet ancak ne şekilde yapılabilirmeli? Ancak, yetkili makamlardan izin alınarak yapılabilirmeli, kanunun verdiği izinle yapılabilirmeli. Eğer durum böyle ise bu iki şart üst üste gerçekleşiyorsa yine borçlunun alacaklının uğrayacağı zararlardan hafif kusuru çerçevesinde sorumlu olmayacağına dair anlaşma yine kesin hükümsüzdür diyoruz.

Demek ki 115. maddenin üçüncü fıkrasına neler örnek gösterilebilir? Avukatlık mesleği, doktorluk mesleği, mimarlık mesleği örnek gösterilebilir, bunlar her birisi birer üniversiteden diplomayı gerektirir, her birisi uzmanlığı gerektirir ve her birisi belli meslek odalarına kaydedilmeyi ve belli makamlardan izin almayı gerektirir. Dolayısıyla bu çerçevede bu kişilerin sorumsuzluk anlaşmalarının hafif kusurdan dahi sorumsuzluk anlaşmalarının geçersiz olacağını söyleyebiliriz.

Teşekkür ederiz.

www.ilhanhelvacidersleri.com
